

izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gld. — kr.

„ pol leta 1 „ 60 „

„ četrt leta — „ 80 „

Naročnina se pošilja
upravnistvu v dijaškem
seminarju (Knaben-
seminar.)

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Žalosten glas iz Gradca.

Gradec je Štajerske glavno mesto. Ondi je sedež deželnemu glavarju, ondí zboruje deželni zbor, ondí je nameščen deželni odbor. Ta pripravlja za bodoči deželni zbor, ki letos niti sklican ne bo, ampak še le mesenca januarja ali februarja 1880, potrebne predloge, zlasti pa nasvete za deželni proračun. V tej zadevi je izdelal in te dni objavil posebno poročilo, ki nam kaže prav žalostno in nevarno stanje deželnega gospodarstva vsled 18letne liberalne dobe. Ako se tukaj kmalu ne pomaga, spravijo liberalci deželo na kant, Štajerska bo morala napovedati krido. Kajti večina liberalnih poslancev je potroške deželne od leta do leta pomnoževala tako, da je zadnja leta vselej premalo bilo dokodkov, čeravno so tudi te po deželnej dokladi tiščali vedno više in više. Da se čestiti bralci „Slov. Gosp.“ lahko sami prepričajo in sami sodijo, postavimo jim semkaj številke iz omenjenega poročila.

v letih	dohodkov	stroškov
1861—1865 bilo je	1,231.000 fl.	1,000.000 fl.
1866—1870 „ „	1,845.700 „	1,818.300 „
1871—1875 „ „	2,710.800 „	2,592.800 „
1876—1878 „ „	3,608.100 „	3,959.700 „

Iz teh števil je razvidno 1) da so od 1861 naprej štajerske dežele dohodki pa tudi stroški bolj kakor potrojili se, 2) da se je prvih 5 let znatna svota 230.000 fl. na leto še prihranila, poznej pa do l. 1875 vsaj potroški niso bili večji od dohodkov, 3) da pa se potem od l. 1875. naprej nam prikazujejo vsako leto večji primankljeji t. j. da povečani dohodki povečanih stroškov ne ladajo več in da morajo torej proti sitnim obrestim vsako leto na posodo jemati, da se tekočim potrebam ustreže. Samo letos primanjkuje silna svota 351.600 fl. Tako daleč so tedaj liberalci bogato deželo Štajersko spravili v 18 letih! Začeli so s tem, da so sprva deželi naložili 17% deželne doklade, in prihranili 230.000 fl. Sedaj pa so deželno doklado napeli do 38% pa še ni dosta, še manjka 351.600 fl.

Lani so nekateri poslanci svetovali, naj se proda nekaj deželnega premoženja. To ni obveljalo. Sklenila se je deželna doklada na zemljiščni in bišni davek 38%. Za pokritje primankljeja pa so dovolili, naj se na užitino (Verzehrungssteuer) tedaj na vino, mošt in meso naloži 8% doklade. Tega pa ministri dunajski niso cesarju v potrjevanje predložili in liberalni deželni odbor je v največjih zadregah in tuhta, kaj bi prihodnjemu zboru nasvetoval, da bi se deželno gospodarstvo zopet v red spravilo. Do sedaj še ni iztuhotal ničesar, kar bi res zdalo!

Prusaštvo in freimavrerstvo v nemških novinah.

(Cillier-Zeitung-i za „pošnofanje“.)

Zadnjič smo troblji dr. Forreggerjeve, tako zvané „Cillier-Zeitung“ ponudili iz freimavrske tobačnice nekaj za „pošnofanje“ priporočivši njej v premišljevanje par še živih zgledov freimavrskega domoljubja, prekucne Klapko, Czaky-ja itd. „Cillier-Zeitung“ je ponudeni tobak res „pošnofala“ pa začela je močno kihati ter je naposled skušala se v nos ugriznoti in „Slov. Gosp.“ zavrniti. Ali ni se jej nič posrečilo. Jeni zagovor je prav reven in le telebast zagovor Bismarka in freimavrerstva. V svojej zadregi dela, kakor zatoženec pred sodnikom ter hoče vse zakriti in utajiti. Bismarkova namera Avstrijo l. 1866. smrtno zadeti, poslani tolarji za unetje punta na Ogerskem, to se njej zdi „stara pravlica“ — Erzählung eines alten Märchens, — s katero hoče „Slov. Gosp.“ le sumčiti Bismarka. Oj nedolžni, kot jag-nje pohlevni, Bismark, kolika škoda, ako ne veš, kako te „Cillier-Zeitung“ „precartano“ ljubi, se po tleh pred teboj zvija, te skrbno zagovarja in uspešno (?) brani. Poslal bi jenemu pisatelju najmenje veliki križec reda črnega orla, ali pa ga k sebi vzel v Berlin. Sleduje bi menda iz večih uzrokov kazalo. Zlasti zato, ker je „Cillier-Ztg.“ skrbna zagovornica freimavrerjev. Ondi bi jeni pisatelj lahko se oglasil pri velikej freimavrskej

loži: „zu den drei Weltkugeln“ ter poizvedel, da je vse avstrijsko-ogersko freimavrerstvo odvisno od prusko-nemškega v Berlinu, vse pa drži Bismark na vožincu ali mu saj vse „lože“ hlapčunjejo, dokler jim on dopušča napadati in zatirovati sv. katoliško Cerkvo in vero v križanega Zveličarja sveta. Ondi bi tudi poizvedel, zakaj katoliški avstrijski domoljubi freimavrerstvo smatrajo kot zaroto, ki katoliško Avstrijo na smrt sovraži.

Prav abotno zagovarja „Cillier-Zeitung“ freimavrerje rekoč, da se ne sme vsemu freimavrerstvu očitati puntarsko kovarstvo, ako se posamezni freimavrerji kde kakega punta udeležijo. To je abotno! Kajti „Slov. Gosp.“ ni navajal v dokaz kakega freimavrskega fantiča, ampak najglasovitnejše glavače in voditelje freimavrerjev na Ogerskem. Ker je nevedne podučiti dobro delo, hočemo „Cillier-Zeitungi“ odgovoriti na vprašanje: „kter a nemška novina je kedaj na Avstrijskem zagovarjala izdajalec domovine?“ Odgovorimo in navajamo namesto mnogih samo: „Grenzboten“, ker je to novino spisal in izdajal tisti jud, liberalce, freimavrski prijatelj in državni poslanec, znani Nace Kuranda, ki je zraven poslanca Brandstetterja podpisal l. 1874. dr. Forregerjev predlog, naj bi se freimavrerstvu protivne postave pri nas zatrl e. Nace Kuranda je v „Grenzboten“ hvalisal rovarje, ki so krvavi punt vneli zoper dobrotljivega cesarja Ferdinanda, ter napisal (Grenzboten 1848, II. zvezek. str. 70) besede: dass sein schönster Traum von jeher der Untergang der österreichischen Grossmacht gewesen sei, t. j. da so uže od nek daj njegove najlepše sanje bile: pogin avstrijske vevlasti. Upamo, da bo ta „šnofec“ rado vednost „Cillier-Zeitung-e“ dovoljno utolažil. Čudimo se pa naposled, kako da „Cillier-Zeitung“ pravi, da ona ni dr. Forregerjevo glasilo? Ali je torej res krivo, kar smo poleti v „Slov. Narod“ brali, da dobiva od njega podpore? „Slov. Narod“ je poročal, ako se zelo ne motimo, o 400 fl. Ali pa se „Cillier-Zeitung“ svojega prijatelja, dr. Forregerja sramuje? To bi bilo pomenljivo!

Gospodarske stvari.

Breskva, njena pridelava in korist.

M. Breskva (*Amygdalus Persica* ali vulgaris) je za vinsko jagodo brez ugovora najzlahtnejši sad naših krajev. Breskva stori povsod tam, kjer vinska trta rodi, kot visoko drevo v solnčnih legah. Kjer pa vinska trta več ne rodi, tam se breskva more le ob južnih solnčnih kamnenih ali lesenih stenah, ko špalirno drevo saditi, se mora pa spomladi, jeseni in po zimi proti mrazu varovati. Breskva zahteva skoz in skoz zavarovano lego, redvino, globokoprstno, pa vendar ne prenojeno zemljo, ki je bolj vlažna, ko suha. V nasutih mestnih in trdnjavinih grabah posebno dobro stori. Zaploja

se po semenu, požlahtnuje pa z okuliranjem bodi si na breskve ali na mandelne in slive. Zato se navadno vzamejo koščice najzlahtnejših sort. Polože se jeseni v klet v pesek in posade se spomladi, predno začno poganjati. Zasajajo se ali v sočivnjaku ali pa najbolje v vinogradu, kjer trsu niso na škodo. Tudi na drugih krajih, na katerih si hoče kdo visokih breskvinih dreves izrediti, se morejo posaditi. Najbolj priprosti in lahki način breskve zasajati, je pa ta, da se koščice brž zdaj, ko se breskve jedó, nabirajo in po vinogradu tje potikaja, kjer kdo hoče breskve imeti. Tu dostikrat že prvo leto do mesenca avgusta toliko vzrastejo, da se smejo okulirati, ki so pa dostikrat manj lepega in manj okusnega sadu, ko pa je drevesce, ki se je okuliralo. Le nekt ere sorte ostanejo iz semena prirej ene tudi stanovitne in so zato nepresegljive cene pa tudi vse premalo poznane in obrajtane. Da se vsaka sorta čista in zanesljivo zareja, se morajo breskve na slive okulirati in sicer v mlado kožo na speče okó. Za južne kraje so zato dobri mandelni, za severne pa slive, ker so te proti mrazu dosti manj občutljive in trpežnejše od prvih.

Drevesca, ki so za špalire namenjena, se požlahtnujejo $\frac{1}{2}$ črevlja od tal na za prst debele steblice, ona drevesca pa, ki so za visoko rast namenjena, na visoke divjake v krono. Da se za okuliranje sposobne mladike vzredijo, mora se divjak, ako se prvo leto ni okuliral, ali okuliran ni prijel, za nizko okuliranje v krono pa više za deblo visoko spomladi. V mladike, ki zdaj tu poženejo, in ko so se poleti lepo iztrebile, se meseca julija ali tudi avgusta očeska vstavljajo. Kmal o rodovitna visoka drevesca se tudi priredé, če se zdrava jednoletna drevesca iz drevesnice na vrt ali vinograd posadé, kjer naglo v visoka drevesca vzrastejo in včasih že v četrtem letu obilno rodé. Taka presajena drevesca so pa manj trpežna in prej omagajo in se usuše od onih, ki so bila na mesto posajena in se niso s presajevanjem nič poškodovala.

Breskva ne doseže visoke starosti in zato se mora leto na leto nekoliko novih mladih dreves posaditi ali koščice položiti, da se tako stara, ki so se usušila, zopet nadomestijo. Tako je mogoče, da je vedno nekoliko rodovitnih breskev na vrtu ali v vinogradu. To sadunosno drevo kmalo rodi, pa tudi ravno tako kmalo zopet pogine, ako se mu veje od mladega vsako leto nekoliko ne prikrasajo. Ker breskva zavarovano lego zahteva, jo posebno radi ob zidih in stenah, ko špalirno drevo zarejajo. Tam, kjer je zemlja bolj suha, mu stene proti zapadu in vzhodu bolj denejo ko pa južne stene. V mokrem zemljišči, posebno poznim sortam pa južne stene bolj godijo.

Breskva je, kakor že omenjeno, jeden najzlahtnejših pomiznih sadov, naj se potem že sama za se, ali s cukrom in črešnjevo vodo ali z vinom zauživa.